

Право, 2014. 440 с.

2. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.

3. Степанов О. В. Вплив психологічного чинника людини на безпеку системи «Водій – автомобіль – дорога – середовище». *Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія*. 2015. № 4. С. 85–93.

КАРЛІНСЬКА Світлана

кандидат економічних наук,

доцент кафедри правового регулювання економіки

Харківського національного економічного університету ім. С.Кузнеця

ІНВЕСТУВАННЯ У КОРПОРАТИВНІ ПРАВА – ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ

Ні для кого ні секрет, що інвестування є дуже потужним механізмом розвитку економіки. І зараз, коли на території нашої країни вже 10 років, і майже три з них активно, відбуваються воєнні дії, економіка України як ніколи потребує допомоги. Звичайно, що залучення інвестицій може суттєво посприяти економічній стабілізації нашої країни і в подальшому розвитку нашої економіки.

Наразі хотілося б дослідити саме питання інвестування в корпоративні права. На нашу думку в такому інвестуванні є своя позитивна особливість – тому що можна залучити кошти іноземних інвесторів до вже існуючих національних суб'єктів господарювання.

Законодавче визначення корпоративного інвестування міститься в Законі України «Про інститути спільного інвестування» [1]. Ч.1 ст.8 визначає що, корпоративний фонд це юридична особа, яка утворюється у формі акціонерного товариства і провадить виключно діяльність із спільного інвестування.

Взагалі вважається, що корпоративне інвестування цікаво більше для великих професійних інвесторів. Для дрібних інвесторів такий вид інвестування, як правило, не є особливо привабливим. Тому що такі інвестори вкладаючи кошти зазвичай прагнуть не контролю над суб'єктом господарювання, а отримання дивідендів. В наших же реаліях, ще й посилені негативним впливом війни на

стан економіки наші підприємства потребують вливання коштів для розвитку, а вже потім можливість отримання дивідендів. Отже, це інвестування більш на перспективу, аніж на короткочасне отримання прибутку.

Фактично такий від інвестування представляє собою купівлю акцій вже існуючих суб'єктів господарювання, і тут ще треба зауважити – що для того щоб це вважалось саме корпоративним інвестуванням, така купівля має відбуватися не на «вторинному» ринку, а безпосередньо у емітента акцій.

Але тут ми стикаємось з деякими особливостями купівлі і оформлення таких акцій.

По-перше – інвестор (він же покупець) – іноземна фізична або юридична особа. І, відповідно, постає питання валюти здійснення інвестування. Закон України «Про валюту і валютні операції» визначає, що усі розрахунки на території України проводяться виключно у гривні, крім розрахунків за: 1) операціями зі здійснення іноземних інвестицій та повернення іноземному інвестору прибутків, доходів (у тому числі дивідендів) та інших коштів, одержаних на законних підставах у результаті здійснення іноземних інвестицій [2, ч.2 ст.5].

Також, з точки зору Постанови НБУ «Про затвердження Положення про здійснення операцій із валютними цінностями» [3] операції зі здійснення іноземних інвестицій в Україну належать до валютних операцій, пов'язаних із рухом капіталу.

Розрахунки за операціями зі здійснення іноземних інвестицій та повернення іноземним інвесторам прибутків, доходів (уключаючи дивіденди) та інших коштів, одержаних у результаті здійснення іноземних інвестицій, проводяться у гривнях та/або іноземній валюті 1 та/або 2 групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 04 лютого 1998 року № 34 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 19 квітня 2016 року № 269) (зі змінами) [2, п.29]. Тобто, порівняно з попередніми вимогами, до прийняття вищевказаного Закону законодавець спростив вимоги до продажу акцій українських компаній іноземним інвесторам.

Наріжним камінцем залишаються питання захисту прав таких інвесторів. Багато кроків в цьому напрямку наша держава вже зробила. Це й в першу чергу Закон «Про режим іноземного інвестування» [4], де гарантіям присвячено розділ II «Державні гарантії захисту іноземних інвестицій». Такі, як: гарантії у разі зміни законодавства); гарантії щодо примусових вилучень, а також незаконних дій

державних органів та їх посадових осіб; компенсацію і відшкодування збитків іноземним інвесторам; гарантії в разі припинення інвестиційної діяльності; гарантії переказу прибутків, доходів та інших коштів, одержаних внаслідок здійснення іноземних інвестицій.

Сюди ж можна віднести і прийняття Закону «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» [5]. В даному Законі поміж інших гарантій для інвестиційних проектів із значними інвестиціями запроваджується ще звільнення від сплати окремих податків та зборів; забезпечення переважного права землекористування земельною ділянкою державної або комунальної власності для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями; забезпечення за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом, будівництва об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури (автомобільних шляхів, ліній зв'язку, засобів тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інженерних комунікацій тощо) або компенсація за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом, вартості збудованих заявником або інвестором із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури; компенсація витрат на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж, необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями; звільнення від відшкодування втрат лісогосподарського виробництва інвестора із значними інвестиціями для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями тощо.

Важливим кроком став і Закон яким визначаються основи страхування інвестиційних ризиків під час війни в Україні. Це Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності" щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків» [6]. Даний Закон запроваджує засади для створення важливого органу в сфері страхування інвестиційних ризиків – Експертно-кредитне агентство. Одним із основних обов'язків ЕКА визначається страхування та перестраховування прямих інвестицій з України, а також страхування та перестраховування прямих інвестицій в Україну від воєнних та/або політичних ризиків.

Залишається ще багато прогалин і питань в надій сфері. Але позитивним можна вважати те, що держава опікується цим питанням, робить деякі кроки в цьому напрямку. І з урахуванням того, що на нашу думку, саме цей вид інвестування може бути дуже вигідним і привабливим для відбудови української

економіки. Тож, сподіваємось що вже деякі інвестори почнуть співпрацювати з українськими компаніями. І ще більше сподівань на те, що і після війни наша країна буде цікава для іноземних інвесторів. А отже, за рахунок саме корпоративного інвестування стане можливо не лише повернути стан економіки як мінімум до рівня довоєнної, а в перспективі і набагато покращити і розвинути національну економіку.

Список використаних джерел:

1. Про інститути спільного інвестування. Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#n119>
2. Про валюту і валютні операції. Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
3. Про затвердження Положення про здійснення операцій із валютними цінностями. Постанова Національного банку України; Положення, Форма типового документа, Реєстр, Довідка від 02.01.2019 № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19#Text>
4. Про режим іноземного інвестування. Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#n50>
5. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні. Закон України від 17.12.2020 № 1116-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text>
6. Про внесення змін до Закону України "Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності" щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків.[...]Закон України від 22.11.2023 № 3497-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3497-20#Text>